ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 12. mája 2005 *

Vo veci C-112/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa protokolu z 3. júna 1971 o výklade dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] Súdnym dvorom, podaný rozhodnutím cour d'appel de Grenoble (Francúzsko) z 20. februára 2003 a doručený Súdnemu dvoru 13. marca 2003, ktorý súvisí s konaním:

Société financière et industrielle du Peloux

proti

Axa Belgium a i.,

Gerling Konzern Belgique SA,

Établissements Bernard Laiterie du Chatelard,

Calland Réalisations SARL,

* Jazyk konania: francúzština.

Joseph Calland,

Maurice Picard,

Abeille Assurances Cie,

Mutuelles du Mans SA,

SMABTP,

Axa Corporate Solutions Assurance SA,

Zurich International France SA,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk, P. Küris a J. Klučka (spravodajca),

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. októbra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Axa Belgium a i., v zastúpení: J.-P. Caston a I. Scheidecker, advokáti,

— Gerling Konzern Belgicko SA, v zastúpení: SCP HPMBC Rostain, spoločenstvo advokátov,

— Mutuelles du Mans SA, v zastúpení: C. Michel, advokát,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a A. Bodard-Hermant, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: R. Caudwell, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci J. Stratford, barrister,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnená zástupkyňa,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. decembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 bodu 3 dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmeneného

a doplneného dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1 a — zmenené znenie — s. 77), dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor").

2 Tento návrh bol predložený v rámci konania vedeného na cour d'appel de Grenoble týkajúceho sa sporu o právomoc medzi Société financière et industrielle du Peloux, predtým Plast'Europ SA (ďalej len „SFIP"), spoločnosť založená podľa francúzskeho práva na strane jednej a poisťovňami Axa Belgium, predtým AXA Royale Belge SA (ďalej len „Axa Belgium"), Zurich Assurances SA (ďalej len „Zurich Assurances"), AIG Europe SA (ďalej len „AIG Europe"), Fortis Corporate Insurance SA (ďalej len „Fortis"), Gerling Konzern Belgique SA (ďalej len „Gerling"), Axa Corporate Solutions Assurance SA (ďalej len „Axa Corporate") a Zurich International France SA (ďalej len „Zurich International France") na strane druhej, ktorého predmetom je prípustnosť uplatnenia doložky o voľbe právomoci v súvislosti s regresnou žalobou podanou SFIP proti jej spolupoistiteľom v rámci skupinovej poistnej zmluvy.

Právny rámec

3 Článok 7 Bruselského dohovoru začlenený do jeho hlavy II oddielu 3 sa týka voľbe právomoci vo veciach poistenia a stanovuje:

„Vo veciach poistenia sa právomoc určuje podľa tohto oddielu..." [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 8 uvedeného dohovoru znie:

„Poistiteľa s bydliskom na území zmluvného štátu možno žalovať:

1. na súdoch zmluvného štátu, na území ktorého má bydlisko,

alebo

2. na území iného zmluvného štátu, na súdoch podľa miesta bydliska poistníka,

alebo

3. ak ide o spolupoistiteľa, na súdoch zmluvného štátu, v ktorom sa vedie konanie proti hlavnému poistiteľovi.

...“ [*neoficiálny preklad*]

5 Článok 9 dohovoru stanovuje:

„Z poistenia zodpovednosti... možno poistiteľa okrem toho žalovať na súdoch podľa miesta, kde došlo k poistnej udalosti. ...“ [*neoficiálny preklad*]

6 V ustanovení článku 10 Bruselského dohovoru sa uvádza:

„Z poistenia zodpovednosti možno poistiteľa pribrať do konania, ktoré začal poškodený proti poistenému, ak to pripúšťa právo zmluvného štátu, ktorého súd koná.

..." [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 11 dohovoru znie:

„Bez vplyvu na ustanovenie tretieho odseku článku 10, môže poistiteľ začať konanie len na súdoch členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, bez ohľadu na to, či je tento poistníkom, poisteným alebo oprávneným z poistenia.

..." [*neoficiálny preklad*]

8 Článok 12 dohovoru určuje:

„Od ustanovení tohto oddielu sa možno odchýliť len dohodou:

...

2. ktorá umožňuje poistníkovi, poistencovi alebo oprávnenému z poistenia začať konanie na iných súdoch ako sú uvedené v tomto oddieli alebo

3. dojednanou medzi poistníkom a poistiteľom, ak obaja majú bydlisko v tom istom zmluvnom štáte, ak táto dohoda dáva právomoc súdom tohto štátu, aj keď k poistnej udalosti došlo v zahraničí, za predpokladu, že takáto dohoda nie je v rozpore s právnym poriadkom tohto štátu, ...

...“ [*neoficiálny preklad*]

9 Podľa článku 17 Bruselského dohovoru, ktorý sa nachádza v jeho hlave II oddieli 6 a týka sa dohôd o voľbe súdu:

„Ak sa účastníci zmluvy, z ktorých jeden alebo viacerí majú bydlisko v zmluvnom štáte, dohodli, že súd alebo súdy zmluvného štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má výlučnú právomoc tento súd alebo tieto súdy. Takáto dohoda o voľbe právomoci musí byť buď

(a) písomná alebo písomne potvrdená,

alebo

(b) vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy,

...

...

Dohody... o voľbe právomoci sú právne neúčinné, ak sú v rozpore s článkom 12...

..." [*neoficiálny preklad*]

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 Calland Réalisations SARL (ďalej len „Calland") poistená u Abeille Assurances Cie (ďalej len „Abeille"), poisťovacej spoločnosti založenej podľa francúzskeho práva, zriadila roku 1990 pre Établissements Bernard Laiterie du Chatelard (ďalej len „Laiterie du Chatelard"), spoločnosť založenú podľa francúzskeho práva, prevádzku na výrobu syrov, pričom všetky stavebné činnosti vykonala pri použití panelov, ktoré vyrobila SFIP.

11 Zo znaleckého posudku vyhotoveného na objednávku Laiterie du Chatelard vyplynulo, že tieto panely vykazovali konštrukčné a výrobné nedostatky, v dôsledku čoho boli dané priestory nevhodné na ich účelové určenie. Náklady na rekonštrukčné práce boli odhadnuté približne na 610 000 eur.

12 SFIP bola v čase týchto prác poistená u viacerých francúzskych poistiteľov v prvom a v druhom rade. Ako dcérska spoločnosť Recticel SA (ďalej len „Recticel"), spoločnosti založenej podľa belgického práva, bola takisto poistená aj u viacerých belgických poistiteľov v druhom rade v rámci skupinovej poistnej zmluvy, ktorú uzavrela Recticel a ktorá sa na základe dodatku z 8. júla 1988 vzťahovala aj na SFIP so spätnou účinnosťou k 7. júnu 1988, t. j. ku dňu vstupu tejto spoločnosti do skupiny Recticel. V kapitole VIII článku K tejto zmluvy sa uvádza, že „v prípade sporov vyplývajúcich z tejto zmluvy sa Spoločnosť podriadi právomoci súdov miestne príslušných podľa bydliska Poistníka". Vnútroštátny súd poukazuje na to, že tento článok zjavne nebol nanútený poistiteľom.

13 Laiterie du Chatelard svojimi podaniami z 1. a 12. marca 2001 na tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu (Francúzsko) zažalovala o náhradu škody tieto spoločnosti:

— Calland, spoločnosť zrušená v rámci dobrovoľnej likvidácie a následne opätovne žalovaná v osobách jej dvoch správcov J. Calland a M. Picard,

— Abeille, poistiteľ spoločnosti Calland,

— SFIP,

— SMABTP, poistiteľ zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone povolania SFIP,

— AXA Global Risks SA (ďalej len „AXA Global Risks"), poistiteľ zodpovednosti za škodu SFIP,

— Zurich International, poistiteľ zodpovednosti za škodu SFIP.

14 Dňa 5. júna 2001 vyzvala posledne menovaná jej francúzskych poistiteľov v druhom rade, t. j. Zurich International France a Axa Corporate, právnu nástupkyňu AXA Global Risks, na pristúpenie do konania.

15 Dňa 21. júna 2001 vyzvala SFIP na základe článku 10 prvého odseku Bruselského dohovoru na pristúpenie do konania svojich belgických spolupoistiteľov v druhom rade, t. j. spolupoistiteľov v rámci skupinovej poistnej zmluvy, ktorými sú Axa Belgium, Zurich Assurances, AIG, Fortis a Gerling (ďalej len „belgickí spolupoistitelia").

16 Belgickí spolupoistitelia vzniesli námietku miestnej nepríslušnosti tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu, pričom sa odvolali na doložku o voľbe právomoci zakotvenú v skupinovej poistnej zmluve.

17 S prihliadnutím na článok K kapitoly VII tejto zmluvy odkázal tribunal de grande instance de Bourgoin-Jallieu rozsudkom z 13. septembra 2002 SFIP na tribunal de

premières instance de Bruxelles (Belgicko), súd miestne príslušný podľa bydliska Recticelu, poistníka skupinovej poistnej zmluvy, ktorý má rozhodovať o jej žalobe proti belgickým spolupoistiteľom.

18 SFIP podala 27. septembra 2002 námietku neprílušnosti na cour d'appel de Grenoble.

19 SFIP pred týmto súdom tvrdila, že poistiteľ nemôže uplatňovať doložku o voľbe právomoci podľa článku 12 bodu 3 Bruselského dohovoru voči oprávnenej osobe, ktorá výslovne nepodpísala poistnú zmluvu obsahujúcu danú doložku. Laiterie du Chatelard a SMABTP sa pripojili k tvrdeniam SFIP.

20 Za týchto okolností cour d'appel de Grenoble rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto otázku:

„Je poistený, ktorý je oprávnenou osobou z poistnej zmluvy, ktorú na jeho účet uzavrel poistník (osoba, ktorá poistnú zmluvu podpísala) s poistiteľom, pričom majú obaja bydlisko v tom istom členskom štáte, viazaný doložkou o voľbe právomoci tohto členského štátu, keď on osobne túto doložku neschválil, škoda nastala v inom členskom štáte a keď on podal na súde tohto štátu žalobu proti poistiteľom, ktorí majú bydlisko v tomto inom štáte?"

O prejudiciálnej otázke

21 Položenou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či možno doložku o voľbe právomoci upravenú v poistnej zmluve uzavretej medzi poistníkom a poistiteľom v súlade s článkom 12 bodom 3 Bruselského dohovoru uplatňovať aj voči poistenému ako oprávnenej osobe z tejto zmluvy, ktorý túto doložku výslovne nepodpísal a má bydlisko v inom zmluvnom štáte ako poistník a poistiteľ.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

22 Belgickí spolupoistitelia a vláda Spojeného kráľovstva poukazujú na rozsudok zo 14. júla 1983, Gerling a i. (201/82, Zb. s. 2503), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že v prípade poistnej zmluvy medzi poistiteľom a poistníkom uzavretej v mene posledne menovaného v prospech tretích osôb, ktoré nemajú účasť na zmluve obsahujúcej doložku o voľbe právomoci vzťahujúcu sa na spory, ktoré môžu viesť uvedené tretie osoby, sa tieto tretie osoby môžu odvolávať na doložku o voľbe právomoci aj vtedy, keď ju výslovne svojím podpisom neschválili, pokiaľ bola vo vzťahu medzi poistiteľom a poistníkom splnená podmienka písomnej formy zakotvená v článku 17 Bruselského dohovoru a pokiaľ bol jasne vyjadrený súhlas poistiteľa s touto doložkou. V bode 18 uvedeného rozsudku Súdny dvor rozhodol, že daný dohovor výslovne stanovuje možnosť zmluvne si dohodnúť doložku o voľbe právomoci nielen v prospech poistníka ako zmluvnej strany, ale rovnako aj v prospech poisteného a oprávnenej osoby, ktorí nie sú zmluvnými stranami, za predpokladu, že nie sú totožní s poistníkom, keďže dokonca v čase podpísania zmluvy nemusia byť ani známi. Belgickí spolupoistitelia z tohto rozsudku vyvodzujú, že Súdny dvor už uznal prípustnosť uplatnenia doložky o voľbe právomoci voči poistenému, ktorý je oprávnenou osobou, bez toho, aby v jeho osobe museli byť splnené podmienky článku 17 Bruselského dohovoru.

23 Komisia naopak tvrdí, že na poisteného, ktorý je oprávnenou osobou, sa poistná zmluva vzťahuje už v dôsledku automatickej a nevyhnutnej ochrany „slabšej strany", bez väzby na doložku o voľbe právomoci. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že oprávnená osoba, ktorá nepodpísala zmluvu uzavretú v prospech tretej osoby, sa môže odvolávať na doložku o voľbe právomoci bez toho, aby bolo naopak možné uplatniť túto doložku proti nej. Navyše Komisia poznamenáva, že článok 12 bod 2 Bruselského dohovoru, ktorý sa spomína v už citovanom rozsudku Gerling a i., sa zmieňuje výslovne o postavení poisteného, ktorý je oprávnenou osobou, a že dohody o voľbe súdu upravené v tomto ustanovení sú fakultatívne a to výlučne v prospech „slabšej strany". Poistený a oprávnená osoba sú preto zahrnutí do zoznamu osôb, ktoré môžu schváliť alebo uplatniť túto doložku. Článok 12 bod 3 Bruselského dohovoru však pripúšťa dohodu o voľbe súdu, ktorá je nesporne výlučnej povahy a ktorá nespomína tretiu oprávnenú osobu, a preto ju nemožno voči nej uplatňovať.

24 Belgickí spolupoistitelia a vláda Spojeného kráľovstva zastávajú názor, že doložka o voľbe právomoci podľa článku 12 bodu 3 Bruselského dohovoru bola zmluvne dohodnutá na základe návrhu poistníka, a preto nemožno argumentovať zásadou ochrany poisteného ako „slabšej strany" zmluvy. Všetci spolupoistitelia sú presvedčení, že námietky obsiahnuté v zmluve, ktoré môže poistiteľ uplatniť voči poistníkovi, sú takisto uplatniteľné voči poistenému, ktorý je oprávnenou osobou a ktorý môže doložku dohodnutú vo svoj prospech vždy odmietnuť, pokiaľ mu nevyhovujú obmedzenia s tým spojené. V tejto veci sa poistený, ktorý je oprávnenou osobou, dovoláva voči poistiteľom práv vyplývajúcich zo „zmluvného celku", ku ktorému patrí aj predmetná doložka o voľbe právomoci, a nemôže zdôrazňovať skutočnosť, že je úplne nezávislým francúzskym poisteným, pretože v rámci skupinovej poistnej zmluvy je vo vzťahu k poistným zmluvám a poistným udalostiam úplne a priamo závislý na Recticeli.

25 V tomto zmysle odkazujú belgickí spolupoistitelia na rozsudok z 19. februára 2002, Besix (C-256/00, Zb. s. I-1699) a tvrdia, že Bruselský dohovor by mal stranám

zabezpečiť predvídateľnosť a istotu ich právnych vzťahov a podľa možnosti zabrániť existencii právomoci viacerých súdov viažucej sa na jednu a tú istú zmluvu, a tým predísť nebezpečenstvu protichodných rozhodnutí a uľahčiť uznanie a výkon súdnych rozhodnutí za hranicami štátu, v ktorom boli prijaté.

26 Vlády Francúzska a Spojeného kráľovstva opierajú svoje tvrdenia o pripomienky a dopĺňajú, že v oblasti poisťovníctva sa musí klásť dôraz na slobodne prejavenú vôľu strán a právnu istotu. Pri takomto type poistnej zmluvy, ktorá sa vzťahuje na rôzne spoločnosti tej istej podnikateľskej skupiny vo viacerých štátoch, je možné predpokladať, že rôzne právne spory, ktoré môžu vzniknúť pri uplatňovaní tejto zmluvy, by mali podliehať tomu istému súdu. Takýto výklad Bruselského dohovoru teda umožňuje zabezpečiť jednotnosť výkladu poistnej zmluvy, vyhnúť sa prípadnej koexistencii protichodných rozhodnutí, ako aj viacnásobnému vedeniu právnych sporov. Tento výklad preto prispieva k uskutočňovaniu európskeho poistného trhu.

27 Komisia takisto tvrdí, že neprípustnosť uplatnenia dohody o voľbe právomoci voči poistenému vedie k nedostatku predvídateľnosti pre poisťovne, ktoré tak môžu byť žalované na súde, ktorý predtým nemohli predvídať. Musí sa však uznať, že zákonodarca Spoločenstva uprednostnil dôraz na cieľ ochrany poisteného.

Odpoveď Súdneho dvora

28 Na úvod je potrebné pripomenúť, že pri výklade Bruselského dohovoru musí byť zohľadnená jeho systematika a ním sledované ciele, ako aj súvislosť so Zmluvou ES

(pozri rozsudok zo 6. októbra 1976, Tessili, 12/76, Zb. s. 1473, bod 9).

29 Z tohto hľadiska Bruselský dohovor vo svojej hlave II oddieli 3 zavádza samostatný systém rozdelenia voľby právomoci v oblasti poisťovníctva. Články 8 až 10 uvedeného dohovoru stanovujú najmä, že poistiteľa s bydliskom v zmluvnom štáte možno žalovať na súdoch zmluvného štátu, na území ktorého má bydlisko, na súde podľa miesta bydliska poistníka, na súde určenom podľa miesta, kde došlo k poistnej udalosti, pokiaľ ide o poistenie zodpovednosti, ako aj na súde, na ktorý poškodený podal žalobu proti poistenému, ak to pripúšťa právo zmluvného štátu, ktorého súd koná. Okrem toho článok 11 tohto dohovoru určuje, že poistiteľ môže začať konanie len na súdoch zmluvného štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, bez ohľadu na to, či je tento poistníkom, poisteným alebo oprávneným z poistenia.

30 Podľa ustálenej judikatúry z ustanovení tohto oddielu, ktoré poistenému ponúkajú na výber širšie spektrum príslušných súdov, ako má poistiteľ, a vylučujú akúkoľvek možnosť dohody o voľbe právomoci v prospech poistiteľa, vyplýva, čo je zrejmé aj z prípravných legislatívnych prác, že tieto ustanovenia boli vedené úsilím o ochranu poisteného, ktorý je často postavený pred vopred spísanú zmluvu, o ustanoveniach ktorej už nemožno ďalej rokovať, a ktorý je hospodársky slabšou stranou (pozri rozsudky zo 14. júla 1983, Gerling a i., už citovaný, bod 17, a z 13. júla 2000, Group Josi, C-412/98, Zb. s. I-5925, bod 64).

31 V oblasti poistných zmlúv je cieľ ochrany hospodársky slabšej strany zabezpečený aj obmedzením autonómie zmluvných strán vo vzťahu k dohode o voľbe právomoci. V tejto súvislosti článok 12 Bruselského dohovoru uvádza taxatívny výpočet

prípadov, kedy sa môžu strany odchýliť od ustanovení zakotvených v hlave II oddieli 3 daného dohovoru. Navyše podľa článku 17 štvrtého odseku tohto dohovoru sú dohody o voľbe súdu, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami uvedeného článku 12, právne neúčinné. Z týchto ustanovení vyplýva, že daný dohovor zavádza systém, v ktorom sa výnimky z pravidiel o právomoci v oblasti poisťovníctva majú vykladať len v užšom zmysle slova.

32 Najmä článok 12 bod 3 Bruselského dohovoru umožňuje poistníkovi a poistiteľovi, ak majú obaja v čase uzavretia zmluvy bydlisko alebo zvyčajné bydlisko v tom istom zmluvnom štáte, dohodnúť právomoc súdov tohto štátu za predpokladu, že takáto dohoda nie je v rozpore s právnym poriadkom tohto štátu, teda aj vtedy, ak by poistná udalosť nastala v zahraničí. Takáto dohoda je podľa Bruselského dohovoru prípustná, pretože nie je spôsobilá zbaviť poistníka, ktorý je slabšou stranou, primeranej ochrany. Ako totiž zdôrazňuje generálny advokát v bode 61 svojich návrhov, poistník síce v takom prípade stráca možnosť podať žalobu na súd určený podľa miesta, kde došlo k poistnej udalosti, naďalej je však oprávnený podať žalobu na súd príslušný podľa svojho bydliska.

33 Tým zásada autonómie zmluvných strán umožňuje poistníkovi ako slabšej zmluvnej strane odmietnuť jednu z dvoch foriem ochrany priznanej Bruselským dohovorom. Z dôvodu imperatívnej povahy cieľa ochrany hospodársky slabšej strany však nezachádza táto autonómia až tak ďaleko, aby umožnila poistníkovi odmietnuť právomoc súdov určených podľa jeho bydliska. Preto ako slabšia zmluvná strana nemôže byť odrádzaný od rozhodnutia uplatniť svoje práva súdnou cestou tým, že by bol povinný podať žalobu na súd štátu, na území ktorého má jeho zmluvný partner bydlisko (pozri analogicky pre spotrebiteľa rozsudok z 20. januára 2005, Gruber, C-464/01, Zb. s. I-439, bod 34).

34 Preto pri určení, či voči poistenému ako oprávnenej osobe, ktorá má bydlisko v inom zmluvnom štáte ako poistník a poistiteľ, možno uplatniť dohodu o voľbe súdu dojednanú podľa článku 12 bodu 3 Bruselského dohovoru medzi poistníkom a poistiteľom, je potrebné prihliadať na tieto úvahy.

35 Bruselský dohovor a najmä jeho článok 12 bod 3 neobsahujú žiadne upresnenia o účinkoch takejto doložky o voľbe právomoci pre poisteného alebo oprávnenú osobu z poistnej zmluvy. Doslovný výklad týchto ustanovení daného dohovoru nedovoľuje určiť, či a prípadne za akých podmienok môže poistiteľ túto doložku uplatniť voči poistenému ako oprávnenej osobe, ak má tento bydlisko v inom členskom štáte ako poistník a poistiteľ.

36 Za týchto okolností, ako to vyplýva z bodu 28 tohto rozsudku, musí Súdny dvor pri výklade ustanovení Bruselského dohovoru zohľadniť systematiku a všeobecné ciele tohto dohovoru.

37 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že poistený, ktorý je oprávnenou osobou, je takisto ako poistník chránený Bruselským dohovorom ako hospodársky slabšia strana v zmysle už citovaného rozsudku Gerling a i.

38 Preto možno doložku o voľbe právomoci podľa článku 12 bodu 3 tohto dohovoru uplatniť voči poistenému, ktorý je oprávnenou osobou, len vtedy, ak nemá vplyv na cieľ ochrany hospodársky slabšej strany.

39 Ako uvádza generálny advokát v bodoch 62 a 67 svojich návrhov, prípustnosť uplatnenia tejto doložky by mala závažné následky pre poisteného, ktorý je oprávnenou osobou, ale nie poistníkom, a má bydlisko v inom zmluvnom štáte. Na jednej strane by totiž tohto poisteného zbavila možnosti podať žalobu na súd miesta, kde došlo k poistnej udalosti, alebo na súd príslušný podľa jeho vlastného bydliska, ak by bol povinný uplatniť svoje nároky voči poistiteľovi na súde príslušnom podľa bydliska poistiteľa. Na druhej strane by takýto poistiteľ mohol podať žalobu proti poistenému ako oprávnenej osobe na súd príslušný podľa svojho vlastného bydliska.

40 Takýto výklad by viedol k uznaniu dohody o voľbe súdu v prospech poistiteľa a k nezohľadneniu cieľa ochrany hospodársky slabšej strany, v tomto prípade poisteného, ktorý je oprávnenou osobou a ktorý musí mať možnosť podať žalobu a brániť sa na súde príslušnom podľa svojho vlastného bydliska.

41 S cieľom posilniť túto ochranu poisteného ako oprávnenej osoby, ktorá je hospodársky slabšia, upravenú už v bode 17 už citovaného rozsudku Gerling a i. bol článok 9 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) formulovaný takým spôsobom, že poistenému alebo oprávnenej osobe z poistnej zmluvy výslovne dovoľuje podať žalobu proti poistiteľovi na súd príslušný podľa svojho vlastného bydliska, zatiaľ čo článok 8 prvý odsek bod 2 Bruselského dohovoru stanovuje len právomoc súdov príslušných podľa bydliska poistníka bez toho, aby určil, či je možné poistiteľa žalovať na súde príslušnom podľa bydliska poisteného či oprávnenej osoby.

42 Okrem toho, v rozpore s tvrdením belgických spolupoistiteľov a vlády Spojeného kráľovstva, na podporu tvrdenia o prípustnosti uplatnenia doložky o voľbe

právomoci nemožno poukazovať na už citovaný rozsudok Gerling a i., pretože v tomto rozsudku bola jednak spornou doložka o voľbe právomoci podľa článku 12 bodu 2 Bruselského dohovoru, ktorý zmluvným stranám výslovne umožňuje dohodnúť sa na nie výlučnej, ale fakultatívnej voľbe právomoci, a to výlučne v prospech poistníka, poisteného alebo oprávnenej osoby, jednak sa v tomto rozsudku Súdny dvor vyjadril len k prípustnosti uplatnenia tejto doložky voči poistiteľovi zo strany tretej osoby, ktorá je poisteným a oprávnenou osobou, a nie k prípustnosti jej uplatnenia zo strany poistiteľa voči tejto tretej osobe. Ako zdôrazňuje generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, možnosť poisteného, ktorý je oprávnenou osobou z poistnej zmluvy, uplatniť túto doložku voči poistiteľovi mu nemôže privodiť ujmu, ale naopak tým, že výpočet príslušných súdov uvedený pre oblasť poisťovníctva v Bruselskom dohovore rozširuje o ďalší súd, smeruje k posilneniu ochrany hospodársky slabšej strany.

43 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na prejudiciálnu otázku je potrebné odpovedať takto: Doložku o voľbe právomoci dojednanú podľa článku 12 bodu 3 Bruselského dohovoru nemožno uplatňovať voči poistenému ako oprávnenej osobe z tejto zmluvy, ktorý uvedenú doložku výslovne nepodpísal a má bydlisko v inom zmluvnom štáte ako poistník a poistiteľ.

O trovách

44 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Doložku o voľbe právomoci dojednanú podľa článku 12 bodu 3 dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*], zmeneného a doplneného dohovorom z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, dohovorom z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky, dohovorom z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a dohovorom z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva, nemožno uplatňovať voči poistenému ako oprávnenej osobe z tejto zmluvy, ktorý uvedenú doložku výslovne nepodpísal a má bydlisko v inom zmluvnom štáte ako poistník a poistiteľ.

Podpisy